

Texto íntegro (literal) transcrito (*) da Recomendación do **Valedor do Pobo ao Alcalde do Concello de Moraña con Rexistro Saída 09.09.08 007259 e notificado a Dª Beatriz Diz Diz (en nome da veciñanza de Santa Lucía de Moraña afectada por 3 antenas de telefonía móbil e un transformador). Expediente: C.6Q/920/2008**

Distinguido Sr.:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de Dª Beatriz Diz Diz, en representación propia e dos veciños afectados por tres antenas de telefonía móbil e un transformador cerca do seu domicilio.

No seu escrito, esencialmente, indícanos que carecen de información detallada por parte do Concello de Moraña sobre as licenzas de actividade (RAMINP) que deben ter as estacións base de telefonía móbil sitas, no casco urbano de Santa Lucía de Moraña onde existen numerosos casos de cancro e outras graves enfermidades no entorno destas instalacións; cita 54 persoas afectadas, algunhas falecidas recentemente. Descoñecen a que estiveron expostos os veciños de Santa Lucía polas emisións destas antenas dende 1998, xa que na páxina do Ministerio de Industria non existe ningunha referenda aos niveis de exposición das antenas instaladas alí, aínda que o Ministerio ten que certificar anualmente tal cousa. Teñen sospeitas fundadas da clandestinidade destas instalacións, cuxas emisións de hiperfrecuencias de microondas pulsadas son nocivas para a saúde, segundo numerosos estudos científicos independentes recopilados polo *bioinitiative report* e os estudos epidemiolóxicos realizados sobre poboación residencial exposta a estas ondas, que indican un aumento do cancro entre as persoas residentes nun radio de 40 metros ⁽¹⁾

Ante iso solicitamos información a ese Concello, que indicou o seguinte:

"En relación co seu escrito do 29 de abril de 2008, relativo ao Expediente C.6.Q/920/2008, sobre o escrito de queixa presentada por Dona Beatriz Diz Diz, veciña de Moraña e con domicilio no lugar de O Buelo nº 5, sobre as antenas de telefonía móbil e transformador, teño a ben facerlle as seguintes consideracións:

1.- Con data 16-04-2007, Dona Beatriz Diz Diz, solicitou neste concello información sobre a instalación das antenas de telefonía móbil, e mediante escrito con rexistro de saída nº 1110, do 04-07-2007, esta Alcaldía facilitoulle a información requerida (adxúntase copia sinada pola interesada).

2º.- Con data 11-01-2008, Dona Beatriz Diz. Diz, solicita certificacións literais das licencias concedidas para a instalación das antenas, e non se lle contesta a dito escrito, por

entender esta Alcaldía que coa información facilitada con data 04-07-2007, xa estaba le constaba dita solicitude.

3º.- O Concello de Moraña despois da alarma creada entre os veciños de Santa Lucía, pola existencia das antenas de telefonía móbil, solicitou do Ministerio de Industria, Turismo e Comercio, a elaboración dun informe técnico sobre as emisións das antenas de telefonía móbil, sitas en Santa Lucía.

Con data 20-07-2007, tivo entrada no rexistro municipal. O informe do Xefe Provincial de Inspección, de data 12-07-2007, no que se chega ás seguintes conclusións:

"O nivel máximo de emisión obtido e de 0,40 Wlm equivalente a unha densidade de potencia de 0,042 W/cm² (microvatios par cm²), co cal cúmprense os niveis de exposición establecidas no R. Decreto 106612001".

4º.- Como queira que se publicaron informacións relacionando as emisións das antenas de telefonía Móbil, cos casos, de cancro que había entre os veciños de Santa Lucía, o concello solicitou a Delegación Provincial da Consellería de Sanidade, un estudo comparativo da incidencia/mortalidade por cancro neste concello, comparándoa coas cifras do provincia e de Galicia.

Con data 16-04-2008, tivo entrada neste concello a informe elaborado polo Servicio de Epidemioloxía (Dirección Xeral da Saúde Pública), sobre a mortalidade por cancro no municipio de Moraña no período 1980:2004, no que se fai constar que non existe un exceso de mortalidade pola causa do cancro compartíndoa coas cifras da provincia e de Galicia (2).

De todo a información que obra neste concello, constatase que as informacións que relacionan as emisións das antenas de telefonía móbil de Santa Lucía, co incremento dos casos de cancro, non teñen ningunha base técnica.

Co obxecto de que poida facerlla chegar, a Dona Beatriz Diz Diz, remítolle a seguinte documentación:

1º.- Informe do Ministerio de industria, Turismo e Comercio, de data 16-07-2007, sobre as emisións das antenas de telefonía móbil de Santa Lucía.

2º.- Informe do Consellería de Sanidade, de data 01-04-2008, sobre a mortalidade par cancro no municipio de Moraña no período 1980-2004. "

Coa información municipal non se aclaraba se as antenas obxecto da reclamación contaban con licenza de actividade e funcionamento, de competencia municipal. Por iso, de novo nos diriximos ao Concello de Moraña, que nesta ocasión sinalou o seguinte:

"En relación co seu escrito do 2 de xullo de 2008, relativo ao Expediente C. 6. Q/920/2008, sobre o escrito de queixa presentada por Dona Beatriz Diz Diz, veciña de Moraña e con domicilio no lugar de O Duelo nº 5, sobre as antenas de telefonía móbil e transformador teño a ben facerlle as seguintes consideracións;

1º. - Que este concello tramitou as correspondentes licencias de obras para a instalación das antenas de telefonía. móbil, como xa se informou no escrito de data 19-05-2008, pera non a licenza de actividade, pois os servizos técnicos Informaron que non era precisa a súa tramitación por non estar suxeitas ao RAMINP. "

2º. - *Como consideración do anterior, no Decreto 131/2008, do 12 de xuño polo que se regula a avaliación de incidencia ambiental. da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia, que substitúe ao RAMINP e ten a súa entrada en vigor o vindeiro día 22-07-2008, tampouco se contemplan as antenas de telefonía móbil, como actividades suxeitas a incidencia ambiental."*

Da información aportada dedúcese que o ente local concedeu licenza de obra ás diferentes antenas hai xa tempo, en 1998, 1999 e 2001, segundo a antena de que se trate; sen embargo, considera que non resultaba precisa a licenza de funcionamento, ou, o que e o mesmo, que non resultaba de aplicación o RAMINP. Agora, coa entrada en vigor do Decreto galego 133/2008, do 12 de xuño, polo que se regula a avaliación de incidencia ambiental, entende que tampouco ó precisa a licenza correspondente.

Polo que se refire a anterior situación, e dicir, ao momento, de plena aplicación do RAMINP, e de subliñar que este tipo de licenza si era precisa para as antenas. O ente local sinala que *os servizos técnicos informaron que non era precisa a súa tramitación por non estar suxeitas ao RAMINP*. Sen embargo, para este tipo de instalacións era precisa a licenza de actividade. O RAMINP sinala as definicións das actividades insalubres, nocivas ou perigosas. A sentenza do Tribunal Supremo do 27-10-1997 sinala que "todo outorgamento de licenza ha de comprobar a conformidade do que se solicita en relación coa normativa de protección do medio ambiente e da calidade de vida, así como a licitude da colocación da actividade ou do uso urbanístico que se pretende, e con iso se exerce a potestade municipal de control na concesión de licenzas". Ademais, unha recente sentenza do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, ao examinar a legalidade das diferentes disposicións da ordenanza municipal para a instalación e funcionamento de antenas de telefonía móbil do Concello de Chantada, sinala o seguinte en relación coa exigencia da licenza de actividade neste tipo de antenas (fundamento xurídico sétimo):

"Sostén a parte recorrente con relación ao artigo 17 da ordenanza. na que se establece o carácter clasificado da actividade e no que se somete a concesión das licenzas ao réxime previsto no Regulamento de actividades molestas, insalubres, nocivas e perigosas, que e suficiente a licenza urbanística. Fronte a iso, non parece superfluo recordar por un lado a crecente preocupación social e, por outro, o non ofrecemento de probas concluíntes sobre a inocuidade da actividade. A masiva proliferación de fontes xeradoras de campos electromagnéticos (liñas de alta tensión aparatos eléctricos, antenas de telefonía móbil) xerou incertezas na sociedade en xeral que os estudos científicos non despexaron ata o momento. Baixo os auspicios da Organización Mundial da Saúde iniciouse no ano 1996 un estudo, no que participan máis de 40 países e sete organizacións internacionais (Centro Internacional de Investigacións sobre o Cáncer, Comisión Electrotécnica Internacional, Comisión Europea, Comisión Internacional de Protección sobre as Radiacións non Ionizantes, Oficina Internacional do Traballo, Organización do Tratado do Atlántico Norte, Programa das Nacións Unidas para o Medio Ambiente e Unión Internacional de Telecomunicacións) e tras máis de 25.000 artigos publicados, dada a complexidade do tema, a controversia suscitada e as enormes contradicións encontradas se está á espera de que se fagan públicas as conclusións finais. Por razóns temporais as instalacións de telefonía móbil non se encontran recollidas no anexo do RAMINP, pero ,atendendo a. natureza da actividade, parece incuestionable que a autorización daquelas estean sometidas ao procedemento autorizador non previsto. O mínimo principio de precaución permite incluír ás instalacións de mención entre as actividades descritas no artigo 3 do regulamento de referencia cuxo anexo non contén unha lista pechada e esixe ademais, ser integrada polo artigo 13 da Lei 1/1995, do 2 de xaneiro. Dito o anterior resta indicar que a impugnación referida ao artigo 17 está condenada ao fracaso. Os informes preceptivos e previos que a norma esixe (Dirección Xeral de Medio Ambiente da Xunta de

Galicia e os urbanísticos, xurídicos e de sanidade propios do concello, son consecuencia do procedemento, previsto no RAMINP e non ten porque incidir na competencia estatal. Unha lectura atenta da norma revela que esta se refire ás competencias propias municipais na concesión da licenza de obras e de actividade (clasificada) e non invade a competencia estatal. Recordemos que o Real decreto 1066/2001, do 28 de setembro, polo que se aproba o regulamento que establece as condicións de protección do dominio pública radioeléctrico, restricións as emisións radiadas e medidas de protección fronte á planificación e a inspección das emisións, así como que a orde de 9 de marzo de 2000, á que se refire o Real decreto 1066/2002, ao establecer no artigo 10, último parágrafo que; a autorización das instalacións das estacións fixas queda condicionada, en calquera caso, á ausencia de perturbacións a outros servizos radioeléctricos, así como ao cumprimento das disposicións vixentes en materia de servidumes radioeléctricas ou aeronáuticas, de medio ambiente, ordenación do territorio ou calquera outra que resulte de aplicación, recoñece a concorrencia de autorizacións estatais e local cun ámbito obxectivo distinto".

Polo que se refire a unha posible modificación desta situación coa aprobación do Decreto autonómico 133/2008, de 12 de xuño, polo que se regula a avaliación de incidencia ambiental, en contra do apuntado polo Concello é de subliñar que tal modificación non parece que se producira. Anteriormente non se mencionaban as antenas de telefonía móbil no *nomenclator* (como apunta a sentenza citada anteriormente, non podía ser de outra maneira posto que este tipo de instalacións non existía en 1961, data do RAMINP), pero se consideraban obxecto do procedemento por encaixar nas definicións das actividades clasificadas e polo carácter de *numerus apertus* do *nomenclator* do regulamento. Ese carácter non se modifica no máis mínimo co novo Decreto autonómico; O artigo 2.2 do mesmo sinala que *"así mesmo estarán sometidas a este procedemento aquelas outras actividades que non estando incluídas no dito anexo I merezan a consideración de molestas, insalubres, nocivas e perigosas, conforme ás definicións contidas no artigo 13 da Lei 1/1995, do 2 de xaneiro, de protección ambiental de Galicia: A consellería competente en materia de medio ambiente decidirá sobre a necesidade ou non do avaliación de incidencia ambiental das actividades contempladas neste parágrafo. A decisión será motivada e adoptarse de acordo cos criterios obxectivos que se determinan no anexo II."*

Por tanto, haberá que recorrer, como sucedía antes, ás definicións de actividades que se fan no artigo 13 da Lei 1/1995, de protección ambiental de Galicia, que deben interpretarse de acordo cos criterios obxectivos sinalados no anexo II do Decreto. Por tanto, dado que as definicións son similares as do RAMINP e que os criterios do anexo II non apuntan cambios con respecto a situación anterior, e ademais as instalacións que nos referimos non se atopan expresamente excluídas no anexo III, non parece que a interpretación da xurisprudencia precedente deba considerarse modificada, salvo que finalmente a Consellería sinala outra cousa nas decisións motivadas que se mencionan no artigo 2.2 do Decreto 133/2008, e sen prexuízo das decisións xurisdicionais en relación cos recursos que se promovan contra esas decisións.

Por tanto, confírmase que as antenas contan con licenza Urbanística, pero non coa de actividade. Esta forma de proceder resulta inadecuada, posta que contradí o disposto no artigo 22.3 do RSCL, que preceptúa que *"cando, de acordo ao proxecto presentado, a edificación dun inmovible se destinase especificamente a establecemento de características determinadas, non se concederá o permiso de obras sen o outorgamento da licenza de apertura se fose procedente"*. Esta disposición ten a súa causa, ademais de na lóxica elemental (só se pode conceder licenza de obra para unha instalación determinada se ao tempo se avaliou positivamente o seu funcionamento, única causa da obra), na evitación de posibles responsabilidades municipais para o caso de que despois de concedida a licenza de obra sen

embargo se considere improcedente conceder á de actividade, onde e preciso manexar outros datos e criterios. Ademais, existe outra razón: se o Concello xa coñeceu a licenza de obra, posteriormente se verá condicionado indebidamente a hora de coñecer o expediente de actividade e funcionamento, posto que saberá que en caso de resolución negativa podería verse exposto a responsabilidade. E, sen embargo, o coñecemento de todos os elementos para decidir sobre a actividade non os terá ata tanto finalicen todos os trámites previstos no RAMINP (información pública aos veciños inmediatos, alegacións destes e do pública en xeral, cualificación e informe do órgano ambiental ...), polo que a decisión debería adoptarse só a vista deles.

Efectivamente cando a solicitude da licenza de obra precisa que esta se vai dedicar a unha determinada actividade, como é este caso, se non se tramita a licenza para esta última antes ou simultaneamente á de obra, o outorgamento desta "sen a de apertura integra un funcionamento anormal da administración que pode xerar unha responsabilidade patrimonial" (STS do 18-06-1900), Tamén a STS do 21-09-1963 afirmou a responsabilidade cando "se outorga licencia municipal para unha construción que ía destinarse a fábrica .. , e logo non se concede a apertura do establecemento par consideralo contrario ao turismo, e debe , indemnizarse ao propietario dos danos e perdas causadas coa negación da licenza cando non se debeu conceder para a construción segundo prevén o artigo 22 do RSCL", A licenza de obra non vincula a de, actividade (STS do 6-2-1980), e "é perfectamente factible a impugnación da posterior de apertura" (STS do 22-3-1980). E incorre nun "erro manifesto aquel que crea que unha licenza de obras pode vincular para o outorgamento dunha licenza de apertura de industria" (STS do 27-6-1979).

É de sinalar que o cidadán que acudiu ao Concello de Moraña nun primeiro momento, e, posteriormente, a esta institución, co fin de que as actuacións ou abstencións municipais fosen obxecto de supervisión en aplicación do, disposto no artigo 1.3 da Lei 6/1984, do Valedor do Pobo, esta demandando a presentación dun interese especialmente protexido na Constitución Española; que ampara os dereitos de preservación da saúde (art. 43.1 CE) e a gozar dun medio ambiente adecuado e a protección e mellora da calidade de vida (art. 45.1 e 2 CE). Como consecuencia do anterior, os poderes públicos, e entre eles as administracións locais, teñen a obrigaón, principal de protexer os dereitos mencionados, seguindo o establecido no artigo 53 do Texto Fundamental.

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, -en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, facer chegar a ese Concello de Moraña a seguinte recomendación:

"Que se inicien os expedientes de reposición de legalidade que se deducen da ausencia de licenza de actividade e funcionamento das antenas de telefonía móbil obxecto da presente queixa, e que os mesmos se resolvan sen que o ente local se considere vinculado pola previa concesión, de licenzas de obra".

Agradecendo de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do pobo, recordámoslle a necesidade de que no prazo dun mes de conta a esta institución da aceptación da recomendación formulada, no seu caso, e das medidas a adoptadas para darlle efectividade, tamén no seu caso.

Saúdoo atentamente. O Valedor do Pobo. Benigno López González.

(*) Transcrito pola APDR. Notas dos transcritores:

1.- Entendemos que é unha errata, xa que o estudo aludido no escrito, remitido polas persoas afectadas ao Valedor do Pobo, referíanse a **400 metros**.

2.- O colectivo de persoas afectadas de Santa Lucía de Moraña replicou a este conglomerado de datos facilitados polo Servizo de Epidemioloxía reclamando por 2ª vez un estudo epidemiolóxico á Dirección Xeral de Saúde Pública :

“... seguimos sen datos epidemiolóxicos concretos na zona de Santa *Lucia...

... os datos achegados polo Servizo de Epidemioloxía só responden a unha visión “macro” de Moraña e de Galicia pero en absoluto responden á visión “micro” solicitada de Santa Lucía...

... se os informes presentados pola Consellería pretendesen extrapolar conclusións de datos estatísticos dun plano “macro” a outro “micro” só podería entenderse como unha “fraude científica” e unha pretensión “interesada” de difuminar e diluír a magnitude das distintas patoloxías referidas.

En todo caso, os informes achegados polo Servizo de Epidemioloxía, obvian e exclúen aludir, desde o principio ao fin, a hipótese exposta polos veciños de Santa Lucía ...”; hipóteses avaladas por informes epidemiolóxicos, e institucións locais, autonómicas, estatais ou internacionais como a propia Axencia Europea de Medio Ambiente. Ver documento completo en:

<http://www.apdr.info/electrocontaminacion/MORANA/Contestaci%C3%B3n%20Morana%20a%20D.X.%20Sa%C3%Bade%20P%C3%ABlica.pdf>